

CORVINA

A MAGYAR KÖNYVKERESKEDŐK EGYLETÉNEK KÖZLÖNYE.

A „MAGYAR KÖNYVÉSZET” czimű havi melléklettel.

A «CORVINA» szerkesztőségének szánt kéziratok Wiesner Jakab szerkesztőhöz (Budapest, II., Oszlop-u. 4.) küldendők.

Megjelenik minden hó 10., 20. és 30-án.

Az egylet tagjai ingyen kapják.
Előfizetési ára egész évre 16 korona.

HIRDETÉSEK ÁRA: 3 hasábos nonpareille soronként tagoknak 6 fillér, nemtagoknak 10 fillér.

Újonnan megjelent könyvek.*)

Antalfy József Debreczen.

- Gyónókönyv. A XX. század emlékkönyve. Fiuk és leányok mulattatására kitalálta egy kis leány. (8-r. 32 l.) Debreczen, 1908. Antalfy József. Kötve 1 k. 20 f.
Szabó István. Pirkadatkor. Versek. (16-r. 224 l.) Debreczen, 1908. Antalfy József biz. 3 k.

Benkő Gyula udv. könyvkereskedő Bpsten.

- Hantos Elemér dr. A csekjog kodifikációja. (8-r. 76 l.) Bpest, 1908. Benkő Gyula biz. 2 k.
Pénzügyi egyöntetű könyvelési és mérlegkészítési mintatár. (K. 4-r. XI l. és mintatár.) Bpest, 1908. Benkő Gyula biz. Vásonba kötve 5 k.
Sebess Dénes dr. és Börcsök Andor dr. Erdélyrészi birtokrendezés. (8-r. 429 l.) Bpest, 1908. Benkő Gyula biz. 8 k.
Ujlaki Géza dr. Peres ügyekben útmutató. Közérthető előadásban. Beadványi minták, a törvénykezési költségek és ingyenes jogvédelem ismertetése mellett. Második kiadás. (16-r. 144 l.) Bpest, 1908. Benkő Gyula 1 k. 40 f.
Willhelm Szidonia. Szerelem, házasság feminista tükrében. (8-r. 61 l.) Bpest, 1908. Benkő Gyula 1 k.

Franklin-Társulat Budapestén.

- Jeles írók iskolai tára. XXII. füzet. (8-r.) Budapest, 1908. Franklin-Társulat.
XXII. füzet. Katona József Bánk-bánja. Magyarázta Péterfy Jenő. Harmadik kiadás. (174 l.) 1 k. 80 f.
Jósika Miklós regényei. 7—10. füzet. Új olcsó kiadás. (16-r.) Bpest, 1908. Franklin-Társulat. Egy-egy füzet 1 k.
7—10. füzet. A csehek Magyarországon. Korrajz I. Mátyás király idejéből. Hetedik kiadás. (736 l.)
Királyi Árpád dr. Bosznia szerepe kivándorlási politikánkban. (8-r. 26 l.) Bpest, 1908. Franklin-Társulat 60 f.
Miklós Ferencz és Kaiblinger Fülöp. Német nyelvkönyv. II. rész. Polgári iskolák számára. Képekkel és szójegyzékkel. (8-r. 80, 47 l.) Bpest, 1908. Franklin-Társ. 1 k. 80 f.
— Ugyanaz II. rész. Reáliskolák II. és gimnáziumok IV. osztálya számára. (8-r. 80, 47 l.) Budapest, 1908. U. o. 1 k 80 f.

Kilián Frigyes utóda Budapestén.

- Hantos Elemér dr. A csekjog kodifikációja. (8-r. 76 l.) Bpest, 1908. Kilián Frigyes biz. 2 k.
Schandl Károly dr. A választói jog és az állam eszméje. (8-r. 24 l.) Bpest, 1908. Kilián Frigyes biz. 50 f.
Sebess Dénes dr. és Börcsök Andor dr. Erdélyrészi birtokrendezés. Az ország erdélyi részeiben, továbbá a volt Kraszna, Közép-Szolnok, Zarándmegyék és a volt Kővár vidék területén birtokrendezési, különösen úrbéri elkülönítési, arányosítási, és tagosítási ügyekben hatályban levő összes jogszabályok. A magyar kir. igazságügyminiszter megbízásából összeállították és jegyzetekkel ellátták S. D. és B. A. (8-r. 429 l.) Bpest, 1908. Kilián Frigyes biz. 8 k.

Kis Tivadar Pápán.

- Kis Gábor. Halotti beszédek és imák. (8-r. IV, 243 l.) Pápa, 1908. Kis Tivadar 4 k.

*) Könyvésztünk teljessége érdekében fölkértnék a t. kiadók, hogy kiadványaik egy-egy példányát megjelenés után azonnal címzetre beküldeni sziveskedjenek. A könyveket lajstromozás után sértetlenül visszaküldöm. Rényi Károly Budapest, V., Vigadó-utca 1. (A fővárosi Vigadó épületében.)

Kókai Lajos Budapestén.

- Rédei Károly. A pogányok megtérítésének nagy és fenséges tana. (Missziói prédikáció.) Louis Harms után. (N. 8-r. 16 l.) Sopron, é. n. Kókai Lajos biz. Bpsten 30 f.
Romhányi Sándor. Korunk ifjusága erkölcsi hanyatlásának okai. Szociálpedagógiai tanulmány. (8-r. 59 l.) Budapest, 1908. Kókai Lajos 1 k.
Takaró Géza. Virágvasárnapról—husvétig. (8-r. 80 l.) Budapest, 1908. Kókai Lajos biz. 1 k.

Lampel Róbert r.-társ. szortimentje Bpsten.

- Horváth Ákos versei. (8-r. 80 l.) Bpest, 1908. Lampel Róbert r.-t. szortimentje. 2 k.

Rákosi Jenő Budapesti Hirlap Ujságvállalata Budapestén.

- Dánielné-Lengyel Laura. Fehér kereszték. Regény. (8-r. 166 l.) Budapest, 1908. Rákosi Jenő Budapesti Hirlap Ujságvállalata 2 k. 40 f.
Doyle A. Conan elbeszéléseiből. (K. 8-r. 144 l.) Bpest, 1908. Rákosi Jenő Budapesti Hirlap Ujságvállalata 1 k. 20 f.
Haggard Rider. Wingfield Tamás. (Regény) (K. 8-r. 567 l.) Bpest, 1908. Rákosi Jenő Budapesti Hirlap Ujságvállalata 2 k. 80 f.
Sajó Aladár. A Vörösmarty-szobor. A budapesti Vörösmarty-szobor története. Kiadta a szoborbizottság. (4-r. 162 l.) Bpest, 1908. Rákosi Jenő Budapesti Hirlap Ujságvállalata 5 k.

Ranschburg Gusztáv Budapestén.

- Kozma Lajos. Utolsó ábrándok. Melodiák. (4-r. 45 l.) Bpest, 1908. Ranschburg Gusztáv biz. Kötve 10 k.
Szőnyi J. László. 14. századbeli papíros okleveleink vízjegyei. (8-r. 99, XVII l.) Bpest, 1908. Ranschburg Gusztáv biz. 3 k.

Ráth Mór Budapestén.

- Dézi Lajos. Arany János magyar irodalomtörténete (töredék). Közli D. L. Különnyomat az Egyetemes Philológiai Közöny XXXII. évfolyamából. (8-r. 15 l.) Bpest, 1908. Ráth Mór biz. 60 f.
Fehér Manó dr. Új bányatörvényünkben köszöntünk szabaddá kell tennünk. (8-r. 46 l.) Selmeczbánya, 1908. Ráth Mór biz. Bpsten. 70 f.

Révai Testvérek Irod. Int. r.-társ. Budapestén.

- Dumas Sándor, idősb — Gróf Monte-Cristo. Regény. Négy kötetben. Fordította Harsányi Kálmán. (8-r. 397, 428, 624, 435 l.) Bpest, 1908. Révai testvérek I—IV. kötet 20 k.

Singer és Wolfner Budapestén.

- Papp Samu dr. és Hankó Vilmos dr. A magyar birodalom ásványvizei és fürdőhelyei. A m. k. korona országai balneológiai egyesületének megbízásából. (K. 8-r. 266 l.) Bpest, 1907. Singer és Wolfner biz. Vásonba kötve 3 k.
Tátrakalauz. Útmutató a Magas-Tátrába s a Tátravidéki fürdőkbe. A Magyarországi Kárpátgyógyászati közreműködésével szerkesztette Szontagh Miklós dr. A szerző halála után átnézte Jármay László dr. Térképekkel. IV. új kiadás (16-r. 186 l.) Bpest, 1908. Singer és Wolfner. Vásonba kötve 2 k.

Szerző saját kiadásában.

- Horváth Janka, nagyváradai —. A régi Erdély. (8-r. 299 l.)
Bpest, 1908. Szerző sajátja 3 k.
- Stokovszky és Mikolász Budapesten** (VII., Király-u. 13.)
- Buffalo Bill. Amerika nemzeti hőse. 11—12. füzet. (4-r.) Bpest,
1908. Stokovszky és Mikolász. Egy-egy füzet 30 f.
11. füzet. A fekete lovas-gárda. (32 l.)
12. « Az igazság diadala. (32 l.)
- Carter, Nick —. Amerika legnagyobb detektívje. 28—30. füzet.
(4-r.) Budapest, 1908. Stokovszky és Mikolász. Egy-egy
füzet. 30 f.
28. füzet. Végső leszámolás dr. Quartzal. (32 l.)
29. « Rablómadás a központi pályaudvaron. (32 l.)
30. « Szenzációs felfedezés. (32 l.)

Stark Nándor Budapesten.

- Kempelen Farkas. Spiritiszta káté. Bepillantások a titkok
fátyola mögé. (K. 8-r. 67 l.) Budapest, 1908. Stark Nándor
bizománya. 60 f.

Szent István-Társulat Budapesten.

- Csepela Lajos dr. Szociális káté. (8-r. 31 l.) Eger, 1908. Szt.
István-Társulat biz. Bpsten 20 f.
- Dudek János dr. A modernizmus és a katolicizmus. (8-r.
224 l.) Bpest, 1908. Szt. István-Társ. biz. 3 k. 20 f.
- Halászy Caesar. A választói jog. (8-r. 39 l.) Eger, 1908. Szt.
István-Társ. biz. Bpsten 1 k.
- Harsányi Lajos. Uj vizeken. (Költemények.) (K. 8-r. 90 l.) Bpest,
1908. Szt. István-Társulat biz. 1 k.
- Demosthenes válogatott beszédei. Fordította és magyarázatok-
kal ellátta Ince József. (8-r. XV, 123 l.) Budapest, 1903.
Szt. István-Társ. biz. 1 k. 80 f.
- Kollányi Ferencz. A párhér jogi természetéhez. Különlenyomat
a Religióból. (8-r. 115 l.) Budapest, 1908. Szent István-Tár-
sulat biz. 2 k.
- Krüger Aladár dr. Az általános választói jog kérdése Magyar-
országon. Különlenyomat a «Katholikus szemlé»-ből. (8-r.
43 l.) Bpest, 1908. Szt. István-Társ. biz. 60 f.
- Leitner Márton dr. Az új eljegyzési és házassági törvény
magyarázata. A «Ne temere» decretum alapján. Fordította
Körmöczy Ernő. (8-r. 41 l.) Budapest, 1908. Szt. István-
Társ. biz. 1 k.
- Reviczky Aladár C. M. A gyakori szent áldozásról. A fiatal
áldozópapoknak ajánlva. (16-r. 16 l.) Bpest, 1908. Szt.
István-Társulat biz. 20 f.
- Vissza a gyakori szent áldozáshoz. A művelt közönségnek
ajánlva. (32-r. 63 l.) Bpest, 1908. U. o. 30 f.
- C. Sallusti Crispi. Bellum Jugurthinum et bellum Catilinae.
Magyarítja Cserép József dr. (8-r. 160 l.) Budapest,
1908. Szent István-Társulat 2 k. 40 f.
- Szémán István. A boldogságos Szűz Mária tisztelete a görög
egyházban (K. 8-r. 82 l.) Bpest, 1908. Szt. István-társ. 1 k.
- Szent István-Társulat tudományos és irodalmi osztályának
felolvasó üléseiből, A —. 68. szám. (8-r.) Bpest, 1908.
Szent István-Társ. 68. szám. Máty Engelbert dr. A tiszta erkölcs érdekében.
(15 l.) 60 f.

Vass József Budapesten.

- Nobody rejtélyes bűnesetei 8. füzet. (4-r.) Bpest, 1908. Vass
József. Egy-egy füzet 30 f.
8. füzet. A sárga sárkány. (31 l.)

Weisz Berthold Ujpesten.

- Papp Márton. Énekkönyv. A legszükségesebb imák és énekek
gyűjteménye. A róm. kath. hivek és a tanuló ifjúság hasz-
nálatára. (16-r. 168 l.) Ujpest, 1908. Weisz Berthold. Vászónba
kölve 70 f.

Wellisch Béla Szentgotthard.

- Daudet Ernő. A szerelem martirja. (Regény). Francziából for-
dította Ereky Alfonz. (8-r. 285 l.) Szentgotthard, 1908.
Wellisch Béla 3 k.

Az új polgári leányiskolai tanterv.

Évek hosszu során át vártuk az új polgári leányiskolai tanterv megjelenését, melyre bizonyára nagy szükség volt, mégis olyan meglepetésszerűen kaptuk az új tantervet, hogy teljesen készületlenül találta az egész magyar könyvkereskedelmet: a kiadót, a szortimentert s a polgári iskolai tanári kart. Készületlenül találta pedig azért, mert a rendelet május hó végén jelent meg s az első osztályban már az 1908—9. tanévben életbe is lép. Vagyis éppen három hónap áll rendelkezésre a tanárnak, a kiadónak, hogy megcsinálja az új tankönyveket. Azt a tantervet tehát, a mely hosszu esztendőnk munkásságának az eredménye, a tanár és kiadó néhány hét alatt dolgozza fel. Hogy milyen visszás helyzetet teremt ez az elsiertetés, azt kartársaink előtt bizonyára nem kell bővebben kifejtenünk, de nem mulaszthatjuk el, hogy legalább néhány megjegyzést ne fűzzünk ehhez, a tanári kar és a könyv-árus érdekeit éppúgy sértő rendelkezéshez, mint a hogy mélyen sérti ez az elhamarkodás magát a tanügy érdekét is, melynek éppen javítását czélozza a tanterv.

A tanterv csak május végén került nyilvános-
ságra, — az egyetemi nyomdában, még május 30-án
az 1887. régi tantervet szolgálták ki — s föltéve
azt, hogy akadtak egyesek, a kik — a tanterv
hivatalos titok lévén — meg nem engedett úton
már előbb látták a tervezetet, a munkálkodás minden-
esetre csak taláalomra történt, mert hiszen az utolsó
perczig senki sem volt biztos, hogy a tervezetben
lesz-e változás s hogy mikor lép életbe.

Tehát a legjobb esetben is csak néhány hét
áll rendelkezésre a tankönyv megírására s előállít-
ására, már pedig azt lehetetlenségnek tartjuk, hogy
akadjon olyan tanár, ki azt a nagy, hatalmas, czélt,
melyet a tanterv maga elé tűz, — még ha lángész
volna is — néhány nap vagy 3—4 hét alatt fel-
dolgozza, olyan módon, hogy a tanterv intencziói-
nak meg tudjon felelni. S mikor történjék az appro-
báció, a mely szintén heteket vesz igénybe?! Aztán
meg a kiadónak is meg vannak a maga teendői, a
maga kötelezettségei egy ilyen tantervvel szemben
s ő neki sincs módjában meggondoltan, alaposan
keresztül vinni a tantervben lefektetett alapelveket.
Térképek, clichék, — egyáltalán egy könyvnek a
gondos előállítására nem éppen olyan munka, a mit
néhány nap alatt meg lehet csinálni. Nem is szólva
arról az igen nagy kárról, melyet a régi tanterv
szerint készült könyvek elértéktelenedése okoz a
kiadónak.

És itt van még a vidéki szortiment, mely-
nek szintén súlyos károkat teremt egy ilyen tanterv-
változás, még akkor is, ha egy esztendei ideje van
az előkészületekre, de mennyivel súlyosabb reá
nézve is, hogy alig van ideje védekezni. Készletei
teljesen értéktelenné válnak s miután a tankönyv-
meghatározások is nagy részben augusztus végén
történnek, sürgönyt, postát kell igénybe vennie,
hogy felszerelje magát a szükséges könyvekkel,
a mire rámegegy egész haszna.

Végtelenül elszomorító ez a kiméletlen negli-
gálása a könyvvárosi érdekeknek, a mit csekély
jóakarattal mellőzni lehetett volna s elejét lehetett
volna venni egész sor kellemetlenségnek, a melyek

éppen úgy érintik a könyvárust, a kiadót, mint a tanférfit, a szülőt, a gyermeket. Ha husz évig érvényben volt az előbbi tanterv, czélszerűbb lett volna inkább még egy évig várni semhogy ilyen készületlenül találja az új tanterv az iskolát, a könyvárust.

Mert hiszen mi lesz az eredmény? A tan-könyv mégis csak meglesz, de az elhamarkodott munkának a gyümölcse sem lehet tökéletes. A bírálatok javításokat követelnek. A kiadók csak kevés példányt nyomtathatnak, mert hiszen maguk is tisztában vannak vele, hogy nemcsak hogy jót, hanem még közepest is alig tudnak produkálni, — jön tehát a teljesen átdolgozott új kiadás. Ismét károsodik a könyvárus, a szülő, a gyermek és mindezt elkerülhettük volna, ha megadjuk a módját minden tényezőnek, hogy a változásokra megtehesse a szükséges előkészületeket.

Maga a rendelet kiemeli, hogy a polgári leányiskola teljesen *gyakorlati* intézmény, a mely a nagy néprétegek nevelésére van hivatva. Praktikus szelleme nemcsak a reális és kézügyeségi tárgyak nagymértékű fölkarolásában, hanem a magyar nyelv, a történelem, a német nyelv, a földrajz oktatásának módszerében is megmutatkozik. Az egész terv oly megfontolással készült, hogy a polgári leányiskola növendéke az intézet négy osztályának befejezése után nem tanul tovább; azért minden ismeretkörben zárt egész közlésére törekszik. Különös ügyet vet az új terv a *női hivatás* különleges követelményeire; az utolsó évfolyamban megtanulják mindazt, a lehetőség szerint, a mire egykor a háztartásban és a gyermeknevelés terén szükségük lesz. A *nemzeti szempont* eddig nem érvényesült erővel domborodik ki az új tantervből, a mennyiben a magyar nyelvre és irodalomra szánt órák száma tizenháromról tizenhatra emelkedett; a történettanítás közép-pontjába hazánk történelmét helyezi, a honi föld megismerésére egész esztendőt fordít az új tervezet. Nagy gondot fordítottak továbbá a *túlterhelés* elkerülésére, a tanítás anyagának a növendékek értelmi színvonalához alkalmazására és az egyes tárgyak közti elevené s szerves kapcsolatot lehető ápolására. Ezenfelül az új tanterv megtiltja, hogy a növendékek otthon is foglalkoztassák kézimunkával, növeli a testgyakorlásra szánt időt, ügyet vet a rajzolás modern módszereire. Végül az *erkölcsi* szempont mind az anyag megválasztásában, mind a tárgyak földolgozásában teljes figyelemmel részesül. Az új tanításterv — egyelőre átmenetileg — már az 1908—9. iskolai évben életbe lép. Az 1910—11. évben már mind a négy osztályban az új terv szerint fognak tanítani. A tantervhez való módszeres utasítások most vannak munkában.

A könyv válsága Amerikában.

A könyvválság, a melyről Németországban, Angliában, Franciaországban, hazánkat nem is említve, az utóbbi időben annyit beszéltek, úgy látszik az Atlanti Óceánon túl is érezhető. Legalább H. Forrester a «*Munsey Magazine*» egyik cikkében, a mely az amerikai könyvkiadó kereskedelemmel foglalkozik, azon a véleményen van, hogy a könyvkereskedelem, kikerülhetetlenül válságnak néz eléje. Ezt azonban maga a könyvkereskedelem okozta volna az által, mert nem tudott alkalmazkodni a kor követelményeire. A szerzőnek a bizonyítása, a melyet az amerikai könyvkereskedelem eddigi fejlődéséből igyekszik kivonni, nagyon tanulságos s olvasóink körében bizonyára nagy érdeklődésre fog találni.

Körülbelül 12 év előtt az Egyesült-Államokban bizonyos idejű üzleti pangás után közvetlenül nagy fellendülés mutatkozott. A rendszeresen mindinkább előre haladó iskolai nevelés időközben egészen új olvasóközönséget teremtett, a napi sajtó előkelőbb

stilusa, az úgynevezett «*Sundry supplements*» nagyobb elterjedése s végül olcsóbb folyóiratok alapítása is felkeltették az érdeklődést lassankint a jó olvasmány iránt, úgy, hogy a könyvkereslet csodálatos tömegben emelkedett, a mennyire azt csak a közönség jobb pénzügyi viszonyai megengedték.

1895-től 1900-ig az amerikai kiadóknak való-sággal arany aratásuk volt. Azelőtt nagyon keresettnek tekintették azt a könyvet, a mely 25,000 példányszámot ért el; ha valamelyik 50,000 példányban kelt el, az eredmény már bámulatos volt, ha pedig 100,000 példányban fogyott el, az már a legnagyobb ritkaságok közé tartozott. (Ha elgondolom, hogy nálunk 15,000 példány már a legnagyobb ritkaság!)

1895 után a példányszámok óriási módon emelkedtek. «*Trilby*»-vel köszöntött be ez a váratlan esemény, a mi azután Jan Maclaren, Conan Doyle, Hall Caine, James Lane Allen és Pau Leicester munkáira is kiterjedt és az «*Eben Holden*» s főleg «*Dávid Harum*» regények meseszerű példányszámában érte el a tetőpontot. «*Dávid Harum*»-ból körülbelül 2 év alatt 600.000 példány fogyott el. Úgy látszott, mintha az Egyesült-Államok polgárai a könyv olvasást, de főleg a könyvvásárlást nemzeti erénynek akarnák avatni. De nemcsak a regények érték el ily nagyszerű eredményt, az 1895. és 1896-ik év legolvasottabb könyveinek jegyzékében találjuk a következőket is: Stevenson: *Vailima Letters*, Rhodes: «*History of the United States*», Kidd: «*Social evolution*» és Drummond: «*Greatest Thing in the World*». A kiadók azt hitték, hogy a közönség, a mely már jó könyvekben talált élvezetet, még nagyobb tömegben fog vásárolni. Ezek a remények azonban nemcsak hogy meg nem valósultak, ellenkezőleg, a kereslet észrevehetően apadni kezdett. Ma már csak kevés könyv éri el az 50,000 példányt. Az előző évek mesés számai mintegy álomnak tűnnek az amerikai kiadó előtt. A könyveladás, mint azt minden oldalról megerősítik, lényegesen hanyatlott, s a közönség tartózkodása még a legjobb művek vásárlásától is, szinte félreismerhetetlen.

Akaratlanul is előtérbe lép az a kérdés, hogyan eshetett meg ez a változás. A kiadók többféleképpen magyarázzák; ők azt állítják, hogy az a tíz év előtti szokatlan érdeklődés a könyvek iránt, a közönségnek csak egy múltó szeszélye gyanánt tekintendő s az utána bekövetkezett visszaesés nem egyéb, mint a rendes viszonyok helyreállása. Mások pedig az áruházakat okolják ezért a hanyatlásért, az áruházak a könyvet ezerszámra vették, természetesen a lehető legolcsóbb áron, hogy azt elenyészően csekély haszonnal a közönségnek tovább adják. Ők ezt azért tehetők, mert a nagy mennyiség mellett mindig kerestek is valamit. Azonkívül a könyv-osztály csak nagyon csekély tényező az ő nagy üzemi mellett.

Ez a konkurrenzia tönkretette a rendes könyvkereskedőket; a kiadónak pedig ez nagy veszteség, mert a könyvkereskedőknek értékes könyvekkel megpakott polcai valószínű irodalmi központot képeztek, a melyből aztán a jó irodalmat rendszeresen számtolták. Vannak kiadók, a kik azt állítják, hogy az automobilnak volt kedvezőtlen hatása a könyvüzletre, mint azt már nyolcz évvel ezelőtt mondták, hogy a kerékpárok miatt senkisé fog többé olvasni.

A kiadó ezer okot talál a könyvkereslet hanyatlásának a megmagyarázására; az egyedüli ok azonban, a mit elhallgat, az az ő rövidlátása, vállalkozási kedvtelensége, az a tehetetlensége, hogy üzletét nem tudja a kor igényeihez megfelelően alkalmazni. A könyvkereskedelem válságának igaz oka csakis ebben keresendő. A könyvkereskedelem mostani eseményeit megtalálhatjuk a régebbi amerikai folyóiratokban; azok a maguk nemében kimagaslók voltak, a legjobb írók voltak munkatársaik, mindegyiknek volt nagy tekintélynek örvendő tradíciója és története. S végül valamennyit a maga tradíciója és története ölte meg. A laptulajdonosok és kiadók meglegedtek a lapokat a szokásos módon vezetni, ignorálták a kort, a közönséget, a melynek nézetei megváltoztak. A füzetek az ő hagyományos lapos elbeszéléseikkel továbbra is azon az igaztalan magas áron, füzetenként 25—30 czentért kerültek forgalomba. Az eredmény az volt, hogy ezek a lapok 100—150,000 példányszámnál többet sohasem tudtak elérni, ennél nagyobb közönség nem vásárolta őket.

1893-ban jelent meg az első 10 czentés magazin (folyóirat). Rendkívüli olcsósága mellett szép illusztrációival, jó nyomással s modern irodalmi tartalommal a napilap s folyóirat előnyeit egyesítette magába. Az eredmény rögtön jelentkezett a nagy példányszámokban. A régi unalmas revükkel éppen úgy konkuráltak, mint az aktuális de felületes újságokkal s minden felettük gyakorolt kritika daczára, elvitathatatlan, hogy lényegesen hozzájárultak az amerikai irodalom fejlődéséhez. Egészen új olvasóközönséget vontak az irodalomhoz s hozzá szoktatták a napilapon kívül egyebet is olvasni. A 10 czentés magazinok egész új földet munkáltak meg, a melyből a kiadó-könyvkereskedők óriási előnyt élvezhettek volna. Az Egyesült államoknak a gyarmatokon kívül 85 milliónyi lakossága van, a tanító-intézmények számtalanok s gyakran más országbelieknél is tökéletesebbek s éppen ellenkezőleg most azon kellene csodálkozni, hogy azokat a szép eredményeket még eddig felül nem múlták. Ahelyett, hogy csodálkozunk azon, hogy egy jó könyv 600,000 példányszámot ért el, inkább ennek a számnak a kicsinységén kellene meglepődnünk. 600,000 vevő, csak három tized százaléka az Egyesült Államok lakosságának s egy jó könyvnek legalább egy millió vevőre kellene találnia, egy szenzációs könyvből pedig több millió példánynak kellene elfogynia. S hogy ez nem így van, annak semmi esetre sem az az oka, hogy a közönség nem érdeklődik a könyvek iránt, hanem az csak a könyvkereskedelemnek a hibája. A mint régebben a folyóirat kiadók, úgy ignorálták most a könyvkiadók az idők árját s az előbbre haladás helyett, az egész világot ócsárolták maguk körül. A könyvkereskedelem üzleti szokásai elavultak, összeköttetések egymás és az írók között nagyon bürokratisak. A beérkező kéziratok elolvasására rendszeren nem hozzáértő személyeket alkalmaznak a kiadók; az olvasó közönség iránt elvesztették minden érzésüket s ha egy jó könyvet el is fogadtak kiadásra, úgy annak nagy kárt is okoztak, mert a magas ár által meggátolták annak elterjedését. Nem szabad elfelejteni, hogy az amerikai családok legnagyobb részének évi jövedelme 1500 dolláron alul van s ha bármennyire szeretnek is olvasni, könyvvásárlásra a mai árak

mellett nem telik. Az élet kényszerítő követelményeit kell első sorban kielégíteni, jó olvasmány pedig fényűzési cikk. Azt a nyilvános könyvtárakból és folyóiratokból meglehet szerezni s azért nem is gondolnak arra, hogy könyvet vásároljanak. A városiaknak fogalmuk sincsen milyen ritkaság az amerikai háztartásban a könyv; újságok és folyóiratok azonban mindenhol nagy mennyiségben találhatóak. A kiadók rövidlátása elzárta a tömeget a könyvvilág elől.

Ez az állapot természetesen tarthatatlan, mondja a szerző, forradalom a könyvkereskedelemben kikerülhetetlen s nemsokára be is fog következni. Csudálatos módon az első lépések ehhez nem a mindig előljáró Amerikában, hanem a konservatív Angliában történtek. Több londoni kiadó a regények eddig 6 sh. árát $\frac{2}{6}$ sh-ra szállította le. Természetesen ez nem tetszik a többi kiadónak s az újításnak hamaros véget jósolnak. Kétségtelenül ennek az elvnek végül mégis győznie kell, különösen akkor, ha az ár még alacsonyabb lesz.

Egyes jobb könyvekkel tett kísérletek ezt a teóriát megszilárdították. Jellemzőbb azonban a szerzői jog védelme alól felszabadult művek olcsó kiadásának a kelendősege. Ezekből a csunyán, rosszul nyomott apró kötetekből milliók keltek el. Az az olvasóközönség, mely ezeket a régi műveket oly mohón vásárolta, ugyan ily buzgósággal olvasná a modern könyveket is, ha azok az olvasók erszénye által megközelíthetők volnának. Ezek a tények oly világosak, hogy nem fog kelleni sokáig várakoznunk egy oly kiadó megjelenésére a ki új eszmékkel felszerelve, a publikum kívánságait teljesen megértve, megtöri a régi hagyományokat s az új földet tulajdonába veszi.

Mostanában az átlagos szerző 8—10 százalékban részesül a fogyasztás után. A népszerűbb író 15 százalékot is kap, többet azonban csak azok a kevés nagyok kapnak, a kiknek a műveiért versenyeznek a kiadók. A jövő körültekintő s gazdag kiadója csak 5 százalék tantiémet adhat a szerzőnek, a könyvet pedig 50 czentért fogja kibocsájtani, hogy azoknak is lehetővé tegye a könyv megvásárlását, a kiknek anyagi viszonyai eddig meg nem engedhették. Ha a vállalkozás így sikerül, akkor annak pénzügyi eredménye a szerzőre nézve még nagyobb is lehet az eddiginél. S a mellett még sokkal népszerűbb is lenne, miután művük sokkal szélesebb körben terjedne el. Erre pedig sokat adnak az írók; habár hivatásuk anyagi oldalát sem szabad figyelmen kívül hagyniok, rájuk nézve mégis sokkal többet érne a népszerűség s annak a tudata, hogy a mi mondani valójuk van, új körökbe hatol be.

Az egész könyvkereskedelem saját érdekében is mindig igyekezett hozzáilleszkedni az új időkhöz, a mennyire azt csak saját léteérével összehangzásba tudta hozni. Ha a szakmabeliek propagációkkal léptek fel, sohasem zárkóztak el annak megvalósításától, ha azok praktikusnak bizonyultak. Csudálatos azonban a véget nem érő szemrehányások, a melyekkel laikusok illetik a könyvkereskedelmet. Vajjon van-e a könyvkereskedelmen kívül még egy olyan hivatás, a melyen belül idegenektől el kellene tűrni azt a sértegetést, hogy nem ért a foglalkozásához?

A Börsenblatt után.

A papiripar helyzete.

A Budapesti Kereskedelmi és Iparkamara többek között a következő kérdéseket intézte a papiripari szakosztályban képviselt nagyobb papirgyárakhoz:

1. Termelés (gyártás): Emelkedett-e maga a termelés mennyiség és minőség szerint és esetleg mely előnyös, vagy hátrányos körülmények voltak erre befolyással?

2. Kedvezők vagy kedvezőtlenek voltak-e az 1907. évi elárúsítási (értékesítési) viszonyok úgy a belföldi, mint az osztrák és egyéb külföldön? Mely körülmények hátráltatták vagy mozdították elő a kivitelt és melyek a behozatalt?

3. Milyen volt 1907-ben az áralakulás és melyek az ár-emelkedés, vagy árhanlyatlás okai?

4. Milyenképen alakultak a versenyviszonyok és esetleg, mely körülmények bénították versenyképességüket? Javult-e az előző évhez képest e részben a helyzet úgy a belpiaczon, mint a kiviteli irányban?

A beérkezett válaszokból közöljük a következőket:

Az Első magyar papirgyár r.-t.

1. A termelés mennyisége az 1906. év folyamán gyártott mintegy 700 waggon papir és kartonnal szemben körülbelül 15 waggonnal emelkedett, hasonlóképpen cellulozéból is vagy 32 waggonnal többet gyártottunk, mint az előző 1906. évben, mi azonban csakis tetemes befektetéseinknek köszönhető, mert gyártásunkat a nagy waggon- és szénhiány nemcsak, hogy érezhetően bénították, de több ízben előfordult, hogy gyárüzemünk a most említett okokból hosszabb-rövidebb ideig teljesen szünetelni volt kénytelen.

2-4. Az egyes cikkek ára tekintetében konstatacióval ugyan némi emelkedés, de ez távolról sem áll arányban a nyers- és tüzelőanyag, valamint az előállítás költsége tetemes drágulásával, miáltal a készárú ár-emelkedése következtében elért haszon úgy a belföldön, mint a kivitelnél számba sem vehető. Ezek alapján tehát a gyártási viszonyok kedvezőknek nem mondhatók.

A közvetítő kereskedőcégek, valamint a fővárosi nagyobb nyomdák egy részének ellenszenvé a magyar gyártmány iránt sajnos, még ez ideig sem volt leküzdhető, bár örömmel konstatacióval, hogy maguk a fogyasztók inkább pártolják a magyar gyártmányt és ez csakis ezáltal örvendő növekvő keresletnek a belpiaczon.

A Hermaneczi papirgyár r.-t.

1. Saját termelési viszonyaink az 1907. évben kedvezőtlenek voltak, mert egyrészt többféle építkezéseket és átalakításokat kellett keresztül vinnünk, másrészt időnkint szénhiánnyal kellett küzdenünk és végül az üzemi viszonyok is abnormálisak voltak.

2. A múlt év első felében az eladási árak még meglehetősen jók voltak. Azóta azonban mindinkább hanyatlás állott be, miután a tengerentúli kivitelt majdnem teljesen megrekedt és ennek folytán az osztrák verseny más piacok hiányában, Magyarországot áruival elárasztja.

3. A 2. alatt előadott viszonyok természetes következménye az volt, hogy az 1907. év második felében az árak mindinkább rosszabbak és rosszabbak lettek.

4. Az előbb mondottak ezen kérdésre is megadják a választ, melyet még azzal pótolunk, hogy a magyar gyárak lényegesen drágábban produkálnak, mint az osztrák gyárak, a minek az oka megint abban rejlik, hogy az osztrák gyáraknak helyzetük megengedi magukat többé-kevésbé specializálni, a mi a magyar gyáraknak — egyetlen kivétellel — lehetetlen.

Azonkívül nem rendelkezik a magyar ipar úgy, mint az osztrák, generációkon át nevelt, gyakorolt, ügyes és intelligens munkásokkal, hanem még folyton munkáshiánnyal kell küzdelednie.

A beszerzés nehézségei rejlenek főképpen: a fáért való nagy versenyben és ennek nagy kivitele Németországba, a Kassa-Oderbergi vasut ki nem elégítő forgalmi viszonyaiban és üzemeiben, mert a szénfelvétel az évnél jó részében be van szüntetve, mely bajon a segéd-routák sem segítenek.

A Brassói cellulóze gyár r.-t.

1. Termelésünk mennyisége és minősége változatlan maradt.

2. A cellulóze piac úgy belföldön, mint Ausztriában és a vámkülföldön szintén nem változott az 1907. évben. Behozatalunk nincsen, a kivitelt főleg a kocsihány akadályozta, mely miatt nem voltunk képesek szállításainkat a kikötött határidőkben eszközölni.

3. A cellulóze árak változatlanul maradtak.

4. A szén drágulása és nehéz beszerzése s ugyyszólván minden nyersanyag beszerzési árának emelkedése folytán versenyképességünk szintén csökkent, mert az előállítás ár emelkedésével szemben, a mint már említettük, az eladási árak nem változtak, miáltal a rentabilitás lényegesen szenvedett.

A Sajóházi papirgyár r.-t.

1. A termelés úgy mennyiség, mint minőség szerint emelkedett, mely emelkedésre egyedül a kereslet volt úgy mennyiségben, mint minőségben előnyös befolyással.

2. Az 1907. évi elárúsítási viszonyok nem mondhatók kedvezőknek, hátráltatták pedig azokat az osztrák és más külföldi konkurrensok.

3. Az áralakulás az 1907. évben valamelyes emelkedést mutatott ugyan, ez azonban nem áll arányban a nyers- és segédanyagok, valamint a munkabérek megdrágulásával.

A versenyviszonyok kedvezőtlenek, a helyzet az előző évhez e téren sem a belpiaczon, sem pedig a kiviteli irányban javulást nem mutat.

A Diósgyőri papirgyár (Kolba M. fia) r.-t.

1. Termelési mennyiségünk az 1907. évben kevéssel emelkedett, sajnos, nem abban az arányban, a mint azt a kereslet szükségessége tette volna. Ennek két oka volt; az év elején a szénhiány, az év őszén és telén a gyártási víz elégtelensége tette szükségessé az üzem redukálását.

2. Az eladási viszonyok kielégítőek voltak. A kereslet, a mint fentebb említettük, nagyobb volt a múlt évihez képest.

3. A merített papíros árait 2 százalékkal emeltük az év elején, a nyers anyagok és munkabér 10-15 százalékkal való emelkedése tette ezt szükségessé.

4. Versenyviszonyok terén semmi újat nem észleltünk, megemlítjük azonban, hogy Horvátországban gyártmányainkat bojkotálták. Ezen körülmény anyagilag kevésbé érint, de erkölcsileg annál szomorubb ez nemcsak reánk nézve, de az egész magyar iparra. Helyén volna a horvát gyárak termékeit hasonló elbánásban részesíteni.

A Rózsahegy-i fa-papiranyag gyári r.-t.

1. A tavalyi évben a kedvezőtlen vizállás következtében a termelés kisebb volt, mint az 1906. évben.

2. Az elárúsítási viszonyok a faanyagra nézve kedvezőbbek voltak az 1906. éviéknél.

3. Az ár-emelkedés oka a faár emelkedése.

4. A fa ára üzemünkben nem emelkedett, mert a fát a kincstártól 5 évre bérelt favágásból vesszük.

Öz. Gyürky Pálné, Tiszolcz.

1907-ki évben termelési viszonyainkban az előző évekhez képest változás nem fordult elő.

Elárúsítási viszonyainkban múlt évben semmi kedvező hatást nem lehetett észrevenni.

Az árak egyenlők maradtak, dacára a nyersanyagok árai, főleg pedig a folytonos munkabér emelése által sem lehetett az árakat felemelni. A nagy gyárak tömeges termelések folytán a kis gyárak gyártmányait kiszorítani igyekeznek; féltő, hogy ilyen körülmények mellett kellemetlen álláspontra jut a kisebb vállalat. Kívánatos volna, hogy a nagy gyárak pártfogásuk alá vennék a már régi idők óta fennálló kisebb gyárakat s közös erővel igyekeznek a külföldről behozott árú piacainkról leszorítani.

VEGYES.

Shakespeare in Hungary. A londoni magyar kiállítás számára készült, Magyarországot ismertető könyvek és füzetek között kétségtelenül az a két kis munka fog az angolok szívéhez legközelebb férkőzni, melyben dr. Gyulai Ágost az angol irodalomnak a magyar kultúrában való szerepét ismerteti. Az egyik egy bibliográfia, melyben nagy szakavatottsággal és pontossággal vannak felsorolva az 1620-tól 1908-ig magyarra fordított angol könyvek. Teljes 48 oldalt foglal el a címek és különböző kiadások felsorolása. A másik munka a *Shakespeare in Hungary* című kis hétoldalas füzet. Ebben elmondja az angoloknak Gyulai, hogy Magyarországon a Shakespeare kultusza majdnem olyan régi, mint a saját hazájában. A kon-

tinensen csak Németország múlta felül hazánkat ebben a kultuszban. Az első angol Shakespeare-társaságot 1841-ben alapították; Magyarországon 1848-ban merült fel először ez az eszme, de bár a szabadságharc leveretése miatt a Kisfaludy-Társaság csak 1860-ban kezdte meg újra működését és valósíthatta meg az eszmét, még így is négy évvel előzte meg Németországot. A British-Muzeum könyvtárban össze van állítva az egész világ Shakespeare-irodalma s a Shakespeare-bibliográfia egy alapos ismerője csodálkozva állapítja meg, hogy e gyűjteményben Magyarország mindjárt Anglia és Németország után következik. Ebben az évben a Kisfaludy-Társaság ki fogja adni a Shakespeare-darabok történetét hazánkban s a magyar Shakespeare-irodalom teljes jegyzékét. E jegyzékét *Gyulai* állította össze s a kis füzetben néhány igen érdekes adatot említ meg belőle. Shakespeare nevét tizenhárom évvel azután, hogy saját hazájában újra éledt a hirneve, már megemlíti *Bessenyei* György 1777-ben. Kilencz év múlva, 1786-ban, megjelenik az első magyar Shakespeare-fordítás: a Kún Szabó Sándor *Romeo és Juliája*. Ez még németből készült, valamint kevéssel utóbb a Kazinczy prózai *Hamlet*-fordítása is. A XIX. század elején, a mint a magyar színészet emelkedett, számos Shakespeare-fordítás készült, de legnagyobb részük kéziratban maradt. 1848-ban Petőfi, Vörösmarty és Arany szövetkeztek egy teljes Shakespeare-fordításra. A szabadságharc, Petőfi halála megakadályozta a terv végrehajtását. A mint tudjuk, Petőfinek *Coriolanus*, Vörösmartynak *Lear király* és *Julius Caesar*, Aranynak *Hamlet*, János király és a *Szentivánéji álom* fordítását köszönhetjük. A teljes fordítást a Kisfaludy-Társaság 1864—79 közt adta ki. A *Gyulai* magyar Shakespeare-bibliográfiája, 1268 művet és kiadást sorol fel. Három részre oszlik. Az első (390. szám) Shakespeare-fordításokat és kiadásait tartalmazza. Első helyen *Hamlet* és *Coriolanus* áll, mindkettő 18 kiadással. Utolsó *Titus Andronicus*, négyvel. Tizenkettő kivételével valamennyi darabot egynél többször fordították magyarra. *Othello*, *Macbeth*, *Romeo és Julia* nyolczszor, *Lear király* hétszer, a *Velencei kalmár* és *Hamlet* hatszor, a *Makrancos hölgy* ötször, *III. Richárd* és *Sok hűhő semmiért* négyszer van lefordítva. A bibliográfia második része (775. szám) a Shakespeare-rel általában vagy darabjaival külön-külön foglalkozó műveket, cikkeket sorolja fel. Csak *Hamlet*-t magát 85 munka tárgyalja. A harmadik rész a Shakespeare-kultusz egyéb ágait ismerteti vagy 100 szám alatt.

A tankönyvek új kiadásai. A középiskolai tanárok f. é. április 27. és 28-án értekezletet tartottak Kecskeméten. Az értekezlet több kérdései között ez a minket is közelebbről érdeklő kérdés is szerepelt:

Miképen lehetne megakadályozni, hogy tankönyvek újabb kiadásában kellő ok nélkül oly változtatások történjenek, melyek a régiek kiadások használatát nehezítik, vagy lehetetlenné teszik? — Előadó: *Kassuba Domokos*, egri főgimn. igazgató.

Az értekezlet az előadás és hozzászólások alapján a következő határozatokban állapodott meg:

1. Kívánatos, hogy a tantervben gyakori változtatás vagy módosítás ne történjék.
2. Módosítani kellene a Szabályzat illető pontját és a bírálatra felterjesztendő tankönyvet kéziratban kellene benyújtani.
3. Kívánatos, hogy a tanügyi kormány hosszú lejáratú tankönyvpályázatokat tüsszön ki.
4. Kívánatos a legcondosabb társas bírálat.
5. Záros határidő alatt ne legyen új kiadás.
6. A bírálat arra is terjeszkedjék ki, hogy okvetlenül szükséges volt-e az új kiadás módosítása és az új kiadások bírálatát is közölni kellene a hivatalos lapban.

Új magyar vállalatok. Az elmúlt esztendőben az irodalom, művészet, grafikai és sokszorosító iparban a következő részv. társaságok alakultak: Budapesti lap- és könyvkiadó társulat r.-t. 30.000, Gelléri és Székely nyomdai r.-t. 120.000, Magyar sablongyár r.-t. 50.000, Mozgófénykép r.-t. 30.000, Országos monográfia r.-t. 60.000, Roneo r.-t. 120.000 korona alaptőkével.

Magyar diplomácia évkönyv. Régi és jogos követelést elégit ki a külügyminiszterium egyik legújabb intézkedése. Néhány magyar delegátus kívánságára kiadta *«A cs. és kir. külügyi szolgálat évkönyvét»* (1908). Az évkönyv bevezetésében az állami kancellária s az ebből keletkezett külügyminiszterium történetét vázolja. Azután közli a külügyi szolgálat teljes személyzeti státusát, a külügyi szolgálat körébe vágó mindenféle szabályzatokat és tudnivalókat, szóval mindazt, a mihez eddigelé csak a német nyelvű *«Diplomatisches Jahrbuch»* révén férhetett hozzá a magyar ember. A külügyi évkönyv ez első magyar kiadása mindenestre elismerést érdemel, egyrészt mert tájékoztatóul szolgál minden magyar embernek, másrészt, mert a nagyobb kérdések mellett való kisebb jelentősége dacára is az évkönyv magyar kiadásában is megnyilatkozik az Ausztriával való viszonyunkban minket megillető paritás.

Petőfi és Jókai japánul. Kanasugi tokiói egyetemi orvos-tanár és költő, aki hosszabb időt töltött Budapesten, érdekes irodalmi terv megvalósításába fogott. Japán nyelvre fogja fordítani Petőfi legszebb költeményeit és Jókai néhány regényét. Sajnos, nem a magyar eredetiből, hanem a német fordításokból fogja átültetni japán nyelvre a költeményeket és a regényeket.

A kapronczai biblia. A Széchenyi országos könyvtár 1907. évi szerzeményeinek egyik legbecsesebbje az a XV. századi biblia-kézirat, mely eddig a bars megyei Kaproncza község egyházának tulajdonában volt. A magyar irodalomtörténetet főleg azon szempontból érdekli, mert másolója magyar ember. A kézirat nyolczadik lapján megnevezi magát: *1478. Et sic est finis huius golssarii magni Alberti tocius bibliae per manus Johannis Mayer de Cremnicio*. A kézirat első nyolcz lapja az egyes könyveknek disztikonokba foglalt rövid tartalma; a néhol egészen az érthetlenségig rövidített szavak alá a másoló magyarázó jegyzet található a kevésbbé ismert helynevekről, mértékekről s eféléről. Egy-két helyen a szöveg megtoldására akadunk, kétségtelenül a másolat összeolvasásának és javításának eredményeként. Az értékes kézirat az XV. század közepén készülhetett.

Eljegyzés. Dr. Barta Antal székesfővárosi ügyvéd eljegyezte Wolfner Stefi kisasszonyt, id. Wolfner Józsefnek, a Singer és Wolfner cégé beltájának leányát.

Házasság. Szalai Andor f. hó 14-én délelőtt 1/2 12 órakor a dohány-utczai izr. templomban vezeti oltárhoz Gabos Piroskát, Gabos Soma kartársunk leányát.

Fodor Ferencz veszprémi kartársunk folyó évi junius hó 14-én tartja esküvőjét Neumann Hedvig kisasszonnyal Veszprémben.

Ranschburg Gusztáv könyvkereskedése Budapest keres:

- 1 **Madarassy László**, Tavasz pillangók. Költemény, 1859.
 1 — Egy honvédtiszt bujdosása, 1870.
 1 — A kastély réme. Elbeszélés, 1888.
 1 — Túl az oceánon. Elbeszélés, 1889.
 1 **Dumas S.**, Margot királyné.
 1 — Monseureauai hölgy.
 1 **Josika**, A zöld vadász.
 1 **Szabó**, Tévesztett utakon.
 1 **Kant**, Prolegomena.
 1 **G. Kalmár**, Praecepta gramatica atque specimina linguae philosophica, 1772.
 1 **I. Kovács házy**, Pantographia 1877.
 1 **A. Réthy**, Lingua Univers. comuni omnium etc. Wien, 1821.
 1 **Fazekas I.**, Néptársadalmi nyelvtan. Első lecke, 1891.
 1 — Nemzetközi világnyelv, Bpest.
 1 **Anonym**, Nemzetközi tolmács nyelv. 1866. 378

Körlevél helyett!

A t. kartárs urak szíves tudomására hozom, hogy kiadásomban **Erek Alfonz** nyug. főszámvevő pénzügyi író és műfordítónak tollából egy érdekesítő, tanulságos francia regény fordítása jelent meg.

A mű címe: „**A szerelem martirja**“ írta **Daudet Ernő**.

A munka szenzációs tartalma mellett nagyon tanulságos, mert élénk világosságra hozza azt a nagy kérdést, hogy nem elégséges a gyermekeket csak az iskolába küldeni, hanem a nevelésnek a szülői házban kell kezdődnie; a szülői házban kell legfőként arra ügyelni, hogy a fejlődő, ártatlan gyermek semmi olyast ne lásson és tapasztaljon, a mi az ő tiszta lelkére és kedélyére bárminő csekély homályt is vetne, hogy az Isten iránti szeretet s az embertársak iránt való nemes érzemény már jókorán gyökeret verhesen, mert ezek segítik azután a mindkét nembeli ifjúságot azon magaslatra, hogy az emberiség iránt való önfeláldozás és nemes szeretet mily erőt és mennyi vigasztalást nyújt az élet kiszámíthatatlan, nehéz küzdelmében.

Ajánlom az érdekes regényt kartársaim figyelmébe. Ára 3 K 25%-kal, 12 példányra 1 ingyenpéldányt.

Szentgotthárd, 1908 június 5.

379 Kartársi tisztelettel
Wellisch Béla.

Üzletevezetőül

ajánlkozok 29 éves, izr. vallású könyv- és papirkereskedő fővárosban vagy vidéken. Belépés augusztus elsején, esetleg előbb. Megkeresések «Munkatárs» jellegére a kiadóhivatalba intézendők. 380

Eladó könyvkereskedés.

A Dunántúl egyik nagyobb városában (több középiskola, főhivatalok, megyei központ stb.) több mint 30 év óta fennálló jó hírű és nagyon szolid alapokon nyugvó könyv- és papirkereskedés családi körülmények miatt eladó.

Csakis komoly reflektánsoknak, kiknek a biztos jövő megállapításához a szükséges anyagait is rendelkezésére állanak, felvilágosítást nyújt **Rényi Károly**, Budapest, V., Vigadó-utca 1. 381

Benősilnék könyv- és papirkereskedésbe, szakképzett, intelligens jó megjelenésű 29 éves izr. vallású vagyok. Leveleket «Ambíciós» jellegre kiadóhivatalba kérek. 382

Augusztus 1. belépésre keresek fiatal könyv- és papirkereskedő-segédet, ki a nyomdai munkák felvételéhez is ért. 383 **Révész Béla**, Marosvásárhely.

Ifj. Wajdits József Nagykanizsán keres: 384

1 **Müller Mangold**, Világtörténet, ó-kor.

Hartmann L. Zágráb keres:

1 **Szilágyi**, Magyar nemz. tört. 5/7. füzve. 385

Maurer Adolf Kassán keres és közvetlen ajánlatot kér:

1 **Pallas Lexikon** teljes, ódon, de jó-karban levő példányra, esetleg egyes kötetekre is. 386

Mielőbbi belépésre keresünk egy ügyes könyvkereskedő-segédet, ki németül is ért, s úgy a magyar, mint a német lezárolási munkában járatos. Ajánlatokat fényképpel, a fizetési igény megjelölésével kérünk. Kezdők ne ajánlkozzanak.

Eggenberger-féle könyvkeresk. Budapest. 387

Segédet keresek, ki a könyv- és papírszakmában teljes jártassággal bír s jobb vevőközönsséggel bánni tud. Belépés azonnal, esetleg augusztus 1-én. Ajánlatokat kér

388 **Vidor Manó**, Nagyvárad.

Augusztus hó 1., esetleg 15-iki belépésre keres segédet, a ki a szakma mindkét ágában teljes jártassággal bír, és önálló munkás. Ajánlatokat fizetési igények, valamint arczkép mellékelését kéri.

Lepage Lajos könyvkereskedése Kolozsvárott. 389

Sürgösen visszakerjük:

Jogi zsebkönyvek gyűjteménye I. Illés-Vargha, A bűnvádi perrendtartás zsebkönyve.

Grill Károly könyvkiadóvállalata Budapest. 390

Szelinski György Wien, I. Tuchlauben 21. Keres és közvetlen ajánlatot kér:

1 **Bourdeau**, A jelenkori gondolkodás nagymesterei (Akadémia). 391

Augusztus hó 1-ére keresek fiatal, jómodoru könyv- és papirkereskedő-segédet. Ajánlatban az igényelt fizetés közlendő.

Szolcsányi Gyula könyvkeresk. Egerben. 392

Üzletevezetői állást keres egy a könyv- és papír szakmában valamint a nyomdai munkák kalkulálásában jártas 20 évi gyakorlattal rendelkező könyvárus, a ki jelenleg is egy nagyobb vidéki város elsőrendű könyvkereskedésének és nyomdai vállalatának az üzletevezetője. Beléphet aug. hó 15-én, esetleg valamivel hamarabb is. Szíves megkereséseket «Könyvárus 32» jelige alatt a kiadóhivatal továbbít. 393

Bizományosság változtatása

esetére van szerencsém bizományi üzletemet a vidéki t. Kartárs urak szíves figyelmébe ajánlani. Együttal ajánlom nagy raktáramat német folyóiratok és fizetes munkák beszerzésére igen előnyös netto áraink mellett.

Kiváló tisztelettel 394

SCHENK FERENC

bizományi üzlete és colportage nagykereskedése
BUDAPEST, IV., Ujvilág-u. 17.

Róth Jenő Kőszegen ajánl:

25 Pictor rajzállványt A II. 80 f. ord.
25 « « A IV. 1 K 50 f. ord.
50% engedménnyel.

Keres:

1 **Born**, Porticii néma. 395

Keresek július 1-ére egyképzett, gyakorlott könyv- és papirkereskedő-segédet, ki a nyomdai munkák felvételében is teljes jártassággal bír. Ajánlatok bizonyítvány-másolatokkal és fényképpel együtt czimemre küldendők.

Ifj. Deutsch Mór Sátoraljaújhely. 396

Egy fiatal 20 éves könyv- és papirkereskedő-segéd, ki mind a két szakmában kellő jártassággal bír, a német nyelvet meglehetősen bírja, augusztus 1-ére állást keres. Szíves megkereséseket a kiadóhivatal továbbít, «Törekvő» jelige alatt. 397

Egy ügyes papirkereskedő-segéd, ki két évig utazott is a magyar, német, szerb, horvát nyelvet szóban és írásban egyaránt bírja, állását változtatni kívánja. Cím: B. A. Király-u. 54., II. 12. 398

Lepage Lajos Kolozsvár, keres és ajánlatot directe kér:

Pallas Lexikon XVII., XVIII. köteteket bármily kötésben. 399

Üzletevezetői vagy első segédi állást keres 28 éves, izr. vall. fiatalember, ki nagyobb városokban huzamosabb ideig önállóan működött, azonnali belépésre. Megkereséseket a kiadóhivatal «Agilis 200» jeligével továbbít. 400 2—2

Gyakornokom, ki nálam két évet töltött, tanulmányai gyarapítására vidéki városban óhajt a harmadik évben alkalmazást nyerni. Felvilágosítással szolgál a **Ferenczi-féle** könyvkereskedés, Nyiregyházán. 401

Ifj. Wagner Antal Baján keres és ajánlatokat közvetlenül kér:

1 **Magyar Remekirők I/XXXV.**
1 **Shakespeare**, Remekirőkhöz I/VI., Aufrecht, esetleg más kötésben. 402

Fővárosi könyvkiadóhivatal keres egy fiatal róm. kath. könyvkereskedő-segédet, ki a magyar és német levelezésben teljesen jártas. Belépés augusztus 1-én. A fizetési igények megjelölésével s fényképpel ellátott ajánlatokat a «Corvina» útján kérem «Szorgalmas» jelige alatt. 403 2—1

ZEIDNER H.

az Új erdélyi naptár kiadóhivatala
BRASSÓ.

5—4 404

Most jelent meg!**Legújabb dalgyűjtemény.**

626 országszerte ismert, legszebb régi és legújabb dal stb.

Bolti ár fűzve 70 f., puha vászonkötés K 120.
Kézp. ár 42 f. 7/6, 25/22 drb., öt kg. csomag franco K 9'24. Plakát ingyen.

Nagy haszon.**Könnyen eladható.**

Van szerencsém a t. kartárs uraknak b. tudomására hozni, hogy Kaposváron Fő-utca 37. sz. alatt 1898. év óta fennálló, közismert s szerény keretekben mozgó könyv- és papirkereskedésemet 1908. évi május hó 1-től kezdve

szortiment-üzletté alakítottam át.

Azon kellemes helyzetben vagyok, hogy nagy kiterjedésű ismeretséggel biztos reményem van arra, hogy az itteni piacdon a hazai irodalom terén tevékeny részt fogok kifejthetni.

Tekintettel ismert anyagi helyzetemre, kérem a t. kartárs urakat, sziveskedjenek kelendőbb újdonságaikat részemre egy példányban megküldeni.

Bizományaim kezelését «Révai Testvérek» ismert budapesti cég volt szives elvállalni, ki mindig kellő fedezettel lesz ellátva, készpénzrendeléseim beváltására.

Szives támogatásukat kérve vagyok Kaposvár, 1908. április 27.

Kartársi üdvözléssel
2—1 405 *Fenyvesi Béla.*

Schön Adolf Zomborban keres:

Beöthy, Művészetek története II. kötet a part.

Badics, Fáy András K 6.

Finály, Latin-magyar szótár. 406

Papirkereskedő hadmentes fiatal ember, ki a papir- és könyvkereskedés, valamint a könyvnyomdai munkák felvételében — a munka beosztásában — teljes jártassággal bír, mint vezető ember mielőbbi belépésre állást keres. Megkereséseket: «Önálló munkaerő» címen a kiadóhivatal továbbít. 407

Krausz és Társa Pécsen ajánl:

Szilágyi, Magyar Nemzet története 1/10. szép példány 50 k. Ugyanaz Aufrecht-kötés, új példánya V—X-ig à 5'50. 408

Intelligens, 22 éves hadmentes könyvkereskedő-segéd, ki a provincia egyik legelső üzletében tanult, négy középiskolát s egy kereskedelmi szaktanfolyamot sikerrel végzett, kifogástalan megjelenéssel, teljes szakértelemmel rendelkezik, keres a fővárosban vagy a vidéken július 15-ikére alkalmazást. Szives megkereséseket Székely és Illés könyvkereskedése Ungváron továbbít. 2—1

Azonali, esetleg f. évi július 1-ei belépésre keresek egy jó modoru fiatal keresztény (hadmentes) segédet, ki a papírszakmában is jártas. Ajánlatokat fénykép és bizonyítványmásolatokkal direktre kérem.

Buzárovits Gusztáv

410

Esztergom.

Kilián Fr. utóda Budapesten 411 keres:

Magy. népkölt. gyűjtem. I—V.

Kiadó urak figyelmébe!

Tisztelettel kérem a t. kiadócégeket, hogy újdonságaikat 1—1 példányban Rényi Károly bizományosom útján megküldeni sziveskedjenek.

Tisztelettel

412 *Török Ignác* könyvkereskedése Mezőtúr. 3—2

Most jelent meg kiadásomban:

Anderlik-Popper**Magyar-angol és angol-magyar zsebszótár**

csinos és izléses vászonkötésben 5 K ord. Elismert tény, hogy az eddig létezők között a legjobb és legkimerítőbb tartalmu.

Száll. feltét.: biz. csak 1 péld. 30% (ez kiegészíthető készpénz példánnyal). 1 péld. kszp. 40%; 10 péld. kszp. 45%; *) 50 péld. kszp. 50%; *) 100 péld. felüli rendelésnél pedig 60%-kal szállítom.

Számös rendeléseket kérve vagyok kiváló tisztelettel

2—1 413 *Fabritius Erik*, Kolozsvár.

*) Hitelképes cégeknek 3 havi váltó ellen is.

Harmathy Pál Debreczenben ajánl:

Pallas Lexikon 1—18., szép példány (192) 96—

Ugyanaz 1., 2., 3., 4., 5., 6. à 4'50

Jogi Lexikon 1—6., szép péld. (120) 48—

Ugyanaz 1., 2. à 6—

Jókai 1/100. nemz., szép péld. (500) 2'50—

Műveltség könyvtára 1—5., új (120) 48—

Gáspár, Föld körül 1., 2., 4. à 6—

Abonyi munkái 1—20., új (120) 40—

Szilágyi, Magy. nemz. tört. 1—10., új (160) 50—

Marczali, Képes világtört. 1—12., új (192) 80—

Kardos, Wesselényi 1., 2., új (30) 9—

Gróf Széchenyi keleti utazása (24) 7'20

Schack, Magy. keresk. könyve 1., új (20) 6—

Szavojai, Észak csillaga 1—2., új (14) 6—

Perthes, Taschenatlas 1908., új 1'40

Hickmann Péter, Zsebatlasz, új (5) 2—

Szontagh, Magas-Tátra, új (7'60) 2'80

Baedekers, Oesterr.-Ung., új (9'60) 4'50

Hickmann, Univ. Taschenat. 1907. 1'80

Menger, A jövő állam 1908., új (7'50) 3'75

Kropotkin, Kölcs. segítség mint természet-törvény 1908., új (8'50) 4'25

Révai, Társad. jólét föltételei új (10) 4—

Zsidók egyet. tört. 1—3., szép péld. (48) 16—

Osztr.-magy. monarchia irásában és képben (Révai félbőr) 1—13., szép péld. (205) 40—

Ballagi, Magy.-nem., ném.-magy. szótár 4. kiadás, 1—2. (32) 8—

Magyar francz., francz.-magy. szótár 1—5. (40) 7—

Moderne Kunst díszk., évf. (20) 4—

Szutorisz, Növ. világ és ember, új (16) 6—

Andrees, Handatlas (45) 12—

Fuchs, Die Karikatur d. Europ. völk. 1—2., új (54) 18—

Munkácsy-Album, új (48) 16—

Mikes, Törökorsz. levelek, új (20) 6—

Grecksák, Döntvénytár 1—9., szép példány (35) 35—

Petőfi összes munkái 1—6., új (56) 22—

Brózik, Nagy magy. atlasz, új (48) 18—

Kelemen, Magy.-nem., ném.-magy. szótár 1—2., új (16) 8—

Márkus, Felső bir. elvi határ. 1—10. (110) 20—

Dárdai, Igazságügyi törvénytár 5. kiad. 1—6. (60) 10—

Indokolás magy. ált. törvk. tervezet-höz, szép péld. 1—5. (30) 8—

Magy. ált. törvk. tervezete, szép péld. 1—8. (35) 14—

Brockhaus, Conv. Lexikon 1—16. (192) 16—

Ribáry, Vil. tört. 1—8. (96) 10—

Eötvös J. munkái (Ráth-féle) 1—14. (67) 24—

414

Kiadó urak figyelmébe!

Tisztelettel kérem a t. kiadócégeket, hogy az összes megjelenő újdonságaikat Révai Testvérek urak útján megküldeni sziveskedjenek.

2—1 415 *Fabritius Erik*, Kolozsvár.

Fiatl papirkereskedő-segéd július 15-iki belépéshez felvétetik. Ajánlatok fizetési igények megjelölésével, esetleg fényképpel hozzám küldendők.

Polgár Ignác könyvkereskedő
3—1 416 *Ipolyság.*